

Paula Immonen ja Noki paimenessa.

KUVA HELENA PESONEN

sussa taas lisätään jotain koiran mielestä epämiellyttävää. Eläinlääkäri kertoi esimerkin positiivista rankaisusta omasta koirastaan. Ko. koira ei pidä syömisestä. Se kokee syömisestä rankaisuna. Se ei tule kutsuttaessa luokse, jos joutuu syömään jotain. Eli tämä koira kokee syömisestä positiivisena rankaisuna. Negatiivinen rankaisu taas tarkoittaa sitä, että palkkion mahdollisuus poistetaan. Esimerkiksi koira viedään pois paimennettavien eläinten luota. Eli positiivissa vahvisteissa ja rankaisussa lisätään jotain ja vastaavasti negatiivissa vahvisteissa ja rankaisussa vähennetään jotain. (Toim. huomautus, luulenpa monen käyttävän operanttia koulutusta tietämättään). Anna-Mari muistuttaa myös, että hyvä paimenkoira on taitava paineenpoistaja. Työstäessään paimennettavia eläimiä koira poistaa tarvittaessa painetta eli käyttää negatiivista vahvistetta.

”Hyvä ohjaaja asettaa tehtävän työn tai harjoituksen koiran sekä paimennettavien eläinten ja päivän mukaan. Kokematon ohjaaja ei välttämättä näe tilannetta oikein ja esimerkiksi pakottaa koiran väärässä paikassa maahan”, korostaa Olbricht. Hyvä ohjaaja myös huomioi sen, että eläimellä on aina jokin tunnetila. Koulutustilanteessa on hyvä miettiä, minkälainen tunnetila koiralla on ja minkälaiseen tunnetilaan se ha-

lutaan. Halutaanko sen olevan iloinen, surullinen, pelokas, raivoisa jne. Otetaan esimerkiksi maahan meno. Koira voi olla tilanteessa suuresti ahdistunut, mutta maahan menemällä se tulee vähemmän ahdistuneeksi. Se voi mennä maahan välttääkseen omalta kannaltaan ikäviä asioita, jolloin ahdistava tilanne muuttuu vähemmän ahdistavaksi tilanteeksi. Toisessa tilanteessa maahan käskyn kuullessaan se menee hyvässä mielenilassa, jopa iloisena maahan, koska se kannattaa. Eli siitä seuraa usein jotain mukavaa, esimerkiksi uusi käsky ja paimenuksen jatkuminen. ”Skinner sanoi aikanaan, että rotta on aina oikeassa. Tarkoittaen sitä, että koulutettava eläin on aina oikeassa ja ihmisen tulee muuttaa toimintaansa, jotta eläin toimisi ihmisen haluamalla tavalla”, muistuttaa Olbricht. Miksi esimerkiksi koira kiihtyy ja puree? Kun ihminen kiihtyy, koira lukee ihmistä ja kiihtyy itsekin. Sitä sen taas ihmetellään, että miten tämä nyt näin meni.

Koiralla on neljä erilaista ratkaisumallia ahdistavaan tilanteeseen. **Flight** – paeta paikalta. **Fight** – hyökätä, taistella esim. purra. **Freeze** – jäätyä, ei tee mitään, ei ota käskyjä sekä **Flirtti** – näyttää ohjaajalle että voi sentäs, kun olet ihana, mielitelee, vaikka on hyvin ahdistunut tilanteessa. Anna-Mari Olbricht pohtii välillä, että pitävätkö hänen

koiransa oikeasti hänestä vai flirttaavatko siksi, kun on niin ahdistavaa olla hänen seurassaan? Hyvä ohjaaja osaa lukea koiran elekieltä, tuntee tyynnyttelevät eleet ja reagoi niihin sen mukaan. Hyvä ohjaaja ei myöskään toimi koskaan tunteella vaan aina järjellä, loogisesti. ”Älä edes yritä huijata koira, että olet hyvällä mielellä ja iloinen, jos puhkut suuttumusta. Koirat lukevat elekieltämme niin hyvin, ettei niitä pysty huijaamaan. Huijausyritys tuottaa koiralle vain turhaa epävarmuutta, koska se on epäloogista”, muistuttaa Anna-Mari.

Olbricht on kokemuksensa kautta huomannut, että toisten pitää opiskella eläinten kouluttamista ja käyttäytymistä oikein tosissaan. Toisilla taas on luontainen kyky lukea eläimiä ja koulutettavaa. Taitava ohjaaja ja kouluttaja ei välttämättä osaa pukea sanoiksi toimintaansa. Luontainen kyky ei myöskään sulje pois aiheesta oppimisen tarvetta. Eikä kukaan tule koskaan valmiiksi, olemme aina matkalla. On myös muistettava, että eläin oppii koko ajan, olipa sitä juuri kouluttamassa tai et. Olbrichtin punainen lanka kaikessa eläinten kanssa toimimisessa on eläinsuojelu näkökulma. Meidän on käsiteltävä ja pidettävä eläimiä mahdollisimman hyvin, niin henkisesti kuin fyysisesti. Olemme sen velkaa eläimille niin kauan kun me niitä hyödyksi käytämme. ■

